

Nog steeds rustig – maar

Analyse van Lex: de pressie, die een poosje de dienst heeft uitgemaakt, verdwijnt verder naar het oosten en neemt ook een depressie met zich mee. Het weer zal er wat vriendelijker uitzien met wat zon en opklaringen. Een volgende depressie trekt langzaam over Zuid Engeland in onze richting en zal waarschijnlijk later op de dag voor enige neerslag kunnen zorgen. Het wemelt boven midden en zuid Europa van de L-aanduidingen en dat lijkt me wat overdreven. Het occlusiefrent heeft ons gisterochtend al "verblijd" met enige neerslag. Hoewel de isobaren wat dichter naar elkaar toe komen lijkt de wind nog niet erg aan te trekken. Hooguit een B3 uit west en zuidwest richtingen. Een prettige bijkomstigheid is dat het veel minder koud is. Hopelijk kunnen we vanmiddag draaien. Daar zijn we wel weer eens aan toe..

Het KNMI vindt er dit van: in de ochtend is het droog en schijnt de zon geregeld. In de middag neemt van het zuiden uit de bewolking geleidelijk weer toe en gaat het nu en dan regenen. In het noorden kan het wel tot tegen de avond duren voordat daar wat regen valt. De maximumtemperatuur bedraagt ongeveer 8°C. Er staat een zuid- tot zuidwestenwind, boven land matig, aan zee en op het IJsselmeer vrij krachtig tot krachtig. In de loop van de middag neemt de wind af en draait naar een meest oostelijke richting. (Bron: KNMI)

Vragen over het huiswerk

Lezen H5: 5.2.2

1. Welke zeilvoering kunnen we vandaag verwachten bij een belaste molen en welke bij een onbelaste?
2. Wat is het grootste verschil tussen een standaardmolen en een wipmolen?
3. Geef aan hoe eventueel zwaar kruien bij een wipmolen ondervangen kan worden.
4. Een wipmolen doet zijn naam eer aan. Waardoor ontstaat het wippen van deze molen?
5. Waarin verschilt het kruiwerk van de wipmolen met die van de standaardmolen?
6. De wipmolen is aanvankelijk ontwikkeld als wat voor soort molen? Wat werd/wordt meestal aangedreven?
7. Hoe wordt het onderste gedeelte van een wipmolen genoemd?
8. Waarvoor diende dit gedeelte vaak?
9. Wat zijn de belangrijkste onderdelen van het bovenhuis?
10. Waar dienen de hangbomen voor?
11. Wat is het verschil tussen een windkoppel en een kruirad?
12. Waarom wordt een wipmolen niet met een windkoppel uitgerust?
13. Er zit een bezetketting met een soort beugel aan de slof. Heeft de bezetketting hier dezelfde functie als de bezetketting bij een achtkante bovenkruier?
14. Waarom is een spaakkettinkje belangrijk om aan te brengen?

Antwoorden bij de vragen over het huiswerk

Lezen H5: 5.2.2

1. Welke zeilvoering kunnen we vandaag verwachten bij een belaste molen en welke bij een onbelaste?

Vier vollen en dan maar hopen dat het rond wil gaan. Belast zal vrijwel zeker geen succes worden. Sinds oktober al geen fatsoenlijke wind meer – raadselachtig!

2. Wat is het grootste verschil tussen een standaardmolen en een wipmolen?

Het grootste verschil tussen standaard- en wipmolen zit in de werking. Bij de standaardmolen zitten alle werktuigen in de kast en bewegen mee als er gekruid wordt en bij de wipmolen is de standaard hol en worden de werktuigen aangedreven door de koningspil die in de standaard draait.

3. Geef aan hoe eventueel zwaar kruien bij een wipmolen ondervangen kan worden.

Zwaar kruien kan ontstaan door doorzakken van voegburriebalken en/of steenburriebalken. Eventueel kan de bovenzetel uitgerust worden met glijneuten, waardoor de steenburriebalken weer beter gaan dragen.

4. Een wipmolen doet zijn naam eer aan. Waardoor ontstaat het wippen van deze molen?

Het wippen van de molen ontstaat voornamelijk doordat de beide zetels vrij dicht bij elkaar zitten en er altijd enige ruimte moet zijn. Deze ruimte zorgt ervoor dat het bovenhuis beweegt tijdens het draaien.

5. Waarin verschilt het kruiwerk van de wipmolen met die van de standaardmolen?

Het kruiwerk van de wipmolen is zwaarder uitgevoerd omdat er grotere krachten op worden uitgeoefend. Het bovenhuis kan zich afzetten tegen het draaiende scheprad. Een standaardmolen heeft alle werktuigen in de kast die meedraait met het kruien. Hierdoor kan het kruiwerk veel lichter worden gehouden.

6. De wipmolen is aanvankelijk ontwikkeld als wat voor soort molen? Wat werd/wordt meestal aangedreven?

De wipmolen is een Zuid Hollands molentype en is vanuit de standaardmolen ontwikkeld als poldermolen. Dit type molen dreef/drijft meestal een scheprad aan. I.v.m. de ruimte die het scheprad inneemt is dit in de regel buiten de molen geplaatst, al dan niet gesloten en wordt d.m.v. een lange as bewogen.

7. Hoe wordt het onderste gedeelte van een wipmolen genoemd?

Het onderste gedeelte van een wipmolen heet ondertoren.

8. Waarvoor diende dit gedeelte vaak?

Vaak werd de ondertoren bewoond door de molenaar en z'n gezin. Een uitzondering bijvoorbeeld is de korenwipmolen in Weesp, hier werd ruimte gebruikt voor opslag van graan. Sommige stellingwipmolens werden ook als zaagmolens voor klein houtwerk gebruikt. Meestal waren dit afgedankte poldermolens maar soms werden ze ook nieuw gebouwd.

9. Wat zijn de belangrijkste onderdelen van het bovenhuis?

Steenburriebalken, voegburriebalken, voor- en achterzomer, kruisbalk, steenlijst, daklijst, borstnaald met eikel, windpeluw, wolfsbalk, keer- en weerstijl, makelaar.

10. Waar dienen de hangbomen voor?

De hangbomen hangen aan de staartbalk en zijn onderaan met elkaar verbonden door een slof. Op deze slof rusten de trapbomen die boven aan de achterzomer vastzitten. De hangbomen zorgen voor de juiste schuinte van de trap.

11. Wat is het verschil tussen een windkoppel en een kruirad?

Een windkoppel bestaat uit vier spaken die tegenover elkaar door een kruiboorn zijn gestoken en gebruikelijk op een standaardmolen. Een kruirad of een kruiwiel bestaat uit tenminste zes spaken, onderling verbonden door stalen ringen.

12. Waarom wordt een wipmolen niet met een windkoppel uitgerust?

Bij een wipmolen komen veel grotere krachten vrij bij het kruien maar ook tijdens het malen. De molen zal zich afzetten tegen het scheprad. Er is dus een stevig kruirad nodig, een windkoppel zou te snel stukgaan.

13. Er zit een bezetketting met een soort beugel aan de slof. Heeft de bezetketting hier dezelfde functie als de bezetketting bij een achtkante bovenkruier?

Ja. Ook een wipmolen wil zich afzetten tegen de aangedreven werktuigen. Een bezetketting heeft dus dezelfde functie als bij een achtkante bovenkruier.

14. Waarom is een spaakkettinkje belangrijk om aan te brengen?

Het spaakkettinkje heeft als functie dat het kruirad niet terug kan draaien waardoor de molen los komt te staan. Regelmatige controle van de bevestiging (meestal met een kram) is noodzakelijk, maar wordt nog wel eens vergeten.

